

обслуговування, удосконалення оренди, яке б сприяло організації великих товарних господарств та посиленню інтеграції в аграрному секторі економіки, тому що “...багатство приростає за рахунок землі...” [3] і майбутнє України значною мірою пов’язане з селом.

ЛІТЕРАТУРА

1. Даниленко А.Г. Основні напрями поглиблення земельних відносин в Україні. // Основні напрями високоефективного розвитку пореформеного агропромислового виробництва в Україні на інноваційній основі. – К., 2002.
2. Мацибора В.І. Економіка сільського господарства. – К.: Вища школа, 1994.
3. Саблук П.Г. Аграрна політика як фактор стабілізації та розвитку агропромислового виробництва. // Вісник аграрної науки Причорномор’я (спецвипуск № 3 (12) т.1) – Миколаїв, МДАА, 2001.
4. Сільське господарство Миколаївщини. Статистичний збірник. – Миколаїв, 2002.

УДК 330.322.2:663.252.1

ОСОБЛИВОСТІ ТА СТРУКТУРА ФОРМ РЕАЛЬНОГО ІНВЕСТУВАННЯ ВИНОРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ

*Н.В.Петруня, кандидат економічних наук
Одеський державний аграрний університет*

Основою інвестиційної діяльності виноробних підприємств є реальне інвестування. У сучасних умовах на більшості з них даний вид інвестування є єдиним напрямом інвестиційної діяльності. Здійснення реальних інвестицій на виноробних підприємствах характеризується рядом особливостей. Першою з них є та, що реальне інвестування є основною формою реалізації стратегії економічного розвитку виноробного підприємства. Основна мета цього розвитку забезпечується через здійснення високоефективних реальних інвестиційних проєктів, а сам процес стратегічного розвитку є не що інше, як сукупність цих інвестиційних проєктів, які з часом реалізуються. Саме ця форма інвестування дозволяє виноробним підприємствам успішно проникати на нові товарні та регіональні ринки і забезпечувати постійне зростання своєї ринко-

вої вартості.

По-друге, реальне інвестування знаходиться у тісному взаємозв'язку із операційною діяльністю виноробного підприємства. Так, збільшення обсягів виробництва і реалізації винопродукції, розширення асортименту вин і підвищення їх якості, зниження поточних операційних витрат здійснюється, як правило, у результаті реального інвестування.

По-третє, реальні інвестиції на виноробних підприємствах забезпечують значно більший рівень рентабельності, ніж фінансові інвестиції. Саме ця особливість спонукає виноробні підприємства нарощувати обсяги виробництва вин, коньяків, шампанського.

Четверта особливість полягає в тому, що реалізовані реальні інвестиції забезпечують виноробним підприємствам стійкий чистий грошовий потік. Так, сума чистого грошового потоку, який включає в себе чистий приведений дохід та амортизаційні відрахування, формується за рахунок амортизаційних відрахувань від необоротних активів навіть у ті роки, коли експлуатація реалізованих інвестиційних проектів ще не приносить виноробним підприємствам прибутку.

П'ятою, негативною особливістю реальних інвестицій виноробних підприємств є та, що вони мають високий рівень ризику морального старіння. Так, розвиток нових форм машин для дробіння винограду і відділення гребенів, стікачів, пресів, поточних ліній переробки винограду, термобродильників, обладнання для зберігання, витримки, безтарного перевезення, упаковки виноматеріалів формує тенденцію до збільшення рівня цього ризику у процесі реального інвестування.

По-шосте, реальні інвестиції мають високий ступінь протиінфляційного захисту. Досвід показує, що у роки інфляції темпи росту цін на більшість об'єктів реального інвестування виноробних підприємств не тільки відповідали, але й у багатьох випадках обганяли темпи росту інфляції, реалізуючи ажіотажний інфляційний попит підприємств на матеріалізовані об'єкти підприємницької діяльності.

І, нарешті, по-сьоме, реальні інвестиції є найменш ліквідними.

Це пов'язано з вузькоцільовою спрямованістю форм цих інвестицій. Так, у випадку прийняття хибного управлінського рішення стосовно початку здійснення реальних інвестицій, або у випадку банкрутства, виноробне підприємство зможе компенсувати втрачені засоби шляхом продажу об'єкту інвестування лише іншому виноробному підприємству, що, звичайно ж, потребує багато часу.

Реальні інвестиції виноробних підприємств можуть здійснюватися у різноманітних формах, основні з яких приведені у табл. 1.

Придбання цілісних майнових комплексів (інших виноробних підприємств із закінченим циклом виробництва і реалізації вина) характерне для великих виноробних підприємств, які забезпечують собі галузеву, товарну або регіональну диверсифікацію діяльності. Прикладом цьому може бути придбання АВО "Одесавинпром" Котовського винзаводу, який випускає плодово-ягідні вина.

Таблиця 1

**Структура форм реального інвестування
виноробних підприємств Одеської області у 2000-2002р.р., %**

Види інвестування	Форми інвестування	2000 р.	2001 р.	2002 р.	В середньому за 3 роки
Капітальне	1. Придбання цілісних майнових комплексів	13,5	10,7	8,6	11,0
	2. Нове будівництво	5,2	4,0	3,5	4,2
	3. Реконструкція	14,1	12,2	13,2	13,2
	4. Модернізація і оновлення основних засобів	41,0	39,5	36,3	39,0
Інноваційне	5. Інвестування у нематеріальні активи	1,8	0,8	0,6	1,1
Поточне	6. Інвестування приросту запасів матеріальних оборотних активів	24,4	36,2	37,8	31,5
Разом реальних інвестицій		100	100	100	100

Ця форма інвестицій в середньому за 2000-2002р.р. становить лише 11%. Це обумовлено тим, що в Одеській області

налічується лише декілька великих виноробних підприємств, здатних використовувати стратегію диверсифікації.

Нове будівництво є інвестиційною операцією, пов'язаною із будівництвом нового винзаводу, цеху, модуля із закінченим циклом за індивідуально розробленим типовим проектом. У зв'язку з тим, що підприємства мають у своєму розпорядженні недостатню кількість засобів для інвестицій цієї форми, питома вага їх складає в середньому за останні 3 роки всього 4,2%. Недоцільність здійснення нового будівництва виноробними підприємствами Одеської області пов'язана також із низькою купівельною спроможністю населення та неможливістю нарощування обсягів виробництва винопродукції через значну насиченість внутрішніх ринків та складність експорту вина.

Під реконструкцією розуміють інвестиційну операцію, пов'язану із суттєвою зміною виробничих процесів у виноробстві на основі сучасних науково-технічних досягнень. В процесі реконструкції виноробних підприємств може здійснюватися розширення окремих будівель і споруд (у тому випадку, коли обладнання для виробництва вина не може бути розміщене у діючих приміщеннях), будівництво нових будівель і споруд замість тих, що ліквідуються. Інвестиції у реконструкцію виноробних підприємств Одеської області в середньому за 2000-2002р.р. складають лише 13,2% від загального обсягу реальних інвестицій. Цей обсяг може вважатися достатнім, оскільки інвестиції у реконструкцію здійснюють ті виноробні підприємства, які прагнуть істотно покращити якість вин, розширити їх асортимент або впровадити ресурсозберігаючі технології.

Найбільшу питому вагу (39%) займає модернізація і оновлення основних засобів — інвестиційна операція, пов'язана із удосконаленням і приведенням активної частини основних засобів до стану, що відповідає сучасному рівню здійснення технологічних процесів у виноробстві шляхом заміни механізмів і обладнання, що використовується підприємствами у ході операційної діяльності. Така висока питома вага даної форми пояснюється, по-перше, тим, що при будь-якій стратегії розвитку виноробного підприємства

вона є необхідною і, по-друге, тим, що джерело цих інвестицій — амортизаційні відрахування — є найбільш доступним для підприємств.

Інноваційне інвестування у нематеріальні активи — це інвестиційна операція, спрямована на використання виноробним підприємством нових наукових і технологічних знань у галузі виноробства з метою досягнення комерційного успіху. Інвестування у нематеріальні активи здійснюється виноробними підприємствами у двох основних формах: або шляхом придбання готової наукової продукції (патентів на наукові відкриття, винаходи, промислові зразки, товарні знаки; “ноу-хау”; ліцензій на здійснення діяльності), або шляхом розробки нової науково-технічної продукції. Прикладом інвестування у нематеріальні активи виноробних підприємств є розробка і просування торгових марок “Французький бульвар” і “Шустов”. На жаль, інвестиції у нематеріальні активи виноробних підприємств склали в середньому за останні 3 роки лише 1,1%, хоча здійснення цієї форми інвестування дозволило б істотно підвищити технологічний потенціал виноробних підприємств.

Інвестування приросту запасів матеріальних оборотних активів є інвестиційною операцією, спрямованою на розширення обсягу операційних оборотних активів підприємств (винограду, виноматеріалів, тари і тарних матеріалів, матеріалів для оформлення і закупки). Така порівняно висока питома вага (31,5% від загального обсягу реальних інвестицій в середньому за останні 3 роки) пов’язана, знову ж таки, з тим, що ця інвестиція є необхідною для ведення процесу виробництва вин, в той час, коли інвестиції у першу, другу, третю і п’яту форми є бажаними для цього процесу.

Таким чином, виходячи з аналізу форм реального інвестування виноробних підприємств, ми можемо охарактеризувати стратегію їх розвитку як адаптивну, яка передбачає збереження досягнутого рівня виробництва. Але, звичайно ж, вибір форм реального інвестування конкретним виноробним підприємством визначається завданнями галузевої, регіональної і товарної диверсифікації його діяльності, можливостями впровадження нових технологій, а також потенціалом формування інвестиційних ресурсів.